

VU Research Portal

De misleidende retoriek van lobbyclubs Clintel en BEG

Bleeker, Tim

published in
Milieu & Recht
2022

document version
Publisher's PDF, also known as Version of record

document license
Article 25fa Dutch Copyright Act

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Bleeker, T. (2022). De misleidende retoriek van lobbyclubs Clintel en BEG. *Milieu & Recht*, 2022(9), 681-682. Article 2022/115. Advance online publication. https://www.researchgate.net/publication/366192242_TR_Bleeker_De_misleidende_retoriek_van_lobbyclubs_Cintel_en_BEG_Milieu_en_Recht_2022_afl_9

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:
vuresearchportal.ub@vu.nl

De misleidende retoriek van lobbyclubs Clintel en BEG

M en R 2022/115

Algemeenbelang-acties, zoals de klimaatzaak tegen Shell, raken meer belangen dan alleen die van de procederende partijen. Dan is het niet verrassend, en wat mij betreft ook niet onwenselijk, dat andere partijen zich willen mengen in het partijdebat. Toch maak ik me zorgen over het voegingsverzoek van Clintel en BEG, en die zorgen komen niet uit de lucht vallen. Dat licht ik graag nader toe.

Via opiniewebsites, kranten, radio, televisie en sociale media oefent Clintel invloed uit op het maatschappelijke klimaatdebat. Clintel verspreidt onder politici ook visiedocumenten, petitie's en zelfs manifesten over klimaatverandering. Je kunt erover twisten – zoals Bergkamp doet – of het veelomvattende begrip 'lobbyclub' van toepassing is op Clintel. Die semantische discussie gaat echter voorbij aan de kern van mijn verwijt. Daarom volsta ik ermee te zeggen dat in een geschil met KRO-NCRV de rechter de aanduiding van Clintel als 'lobbyclub' toelaatbaar achtte (ECLI:NL:RBMNE:2022:2136, r.o. 4.11).

Veel problematischer dan het lobbyen, is dat Clintel klimaatdesinformatie verspreidt. Het gaat dan om de bekende, eindeloos weerlegde klimaatsceptische retoriek. Zo stelt Clintel in de eerdergenoemde *World Climate Declaration* (p. 3) dat 'klimaatmodellen onbetrouwbaar zijn', dat 'CO₂-toename juist goed is voor planten', dat 'weersextremen niet worden veroorzaakt door klimaatverandering'. Klimaatwetenschappers maken gehakt van deze en andere misleidende beweringen van Clintel.

De lobbyclub gaat ook subtieler te werk bij het verspreiden van desinformatie, zo ook in het voegingsverzoek (p. 2-3). Daarin beweert Clintel bijvoorbeeld dat de rechtbank ten onrechte heeft aangenomen dat klimaatverandering bij opwarming van meer dan 2°C gevaarlijke, onomkeerbare gevolgen heeft. Om deze stelling te onderbouwen citeert Clintel onderdelen van een IPCC-rapport waaruit zou blijken dat het gaat om voorlopige verwachtingen op basis van relatief simpele modellen en dat nog onduidelijk is of bepaalde onomkeerbare gevolgen daadwerkelijk zullen intreden.

Wie beter kijkt, ziet dat de citaten afkomstig zijn uit de krochten van een verouderd IPCC-rapport (AR4 uit 2007). De uitspraken zijn bovendien niet representatief: ze hebben betrekking op een aantal specifieke kantelpunten. Elders in dat rapport wordt de mogelijkheid van onomkeerbare gevolgen wel degelijk erkend. Belangrijker nog: in de meest recente IPCC-rapporten staan de onomkeerbare gevolgen niet langer ter discussie (IPCC AR6 WGII, B.1).

Dit zijn slechts enkele voorbeelden, maar ze zijn illustratief voor de handelswijze van Clintel. Ik ben niet de eerste die dit aan de kaak stelt. Een collectief van klimaatexperts

heeft op de wetenschappelijke blog 'Klimaatveranda' een hele verzameling artikelen gewijd aan het bestrijden van Clintels desinformatie. Journalistieke platforms als Follow the Money omschrijven Clintel als een 'broedplaats voor klimaatscepticisme'. Ook de rechter in het eerdergenoemde vonnis vindt voldoende steun in het feitenmateriaal voor de stelling dat Clintel "een internationale desinformatiecampagne ten aanzien van het klimaat(beleid) [voert]" (r.o. 4.14).

Op papier zijn Clintel en BEG aparte stichtingen. BEG is nog maar net opgericht, haar voegingsverzoek is nog hangende, en de website bevat nog weinig inhoudelijke informatie. Wat al wel duidelijk is, is dat de initiators en woordvoerders van BEG uit Clintel-gelederen komen. BEG is een initiatief van (Clintel-oprichter) Marcel Crok en (Clintel-adviseur) Lucas Bergkamp (zie Clintel-nieuwsbrief 23 maart 2022). BEG kiest weliswaar een andere invalshoek dan Clintel, maar doet ook een beroep op vergelijkbare argumenten. In een artikel over het BEG-initiatief stelt Bergkamp bijvoorbeeld dat "Shell moet ontkennen dat er gevaarlijke klimaatverandering plaatsvindt", dat de klimaatcrisis "slechts een politieke slogan is", en hij houdt de "deugende rechter" verantwoordelijk voor de "destructie door 'duurzame' energie".

Ondertussen beweert Bergkamp dat ik onjuistheden verspreid. Ik reageer kort op enkele voorbeelden die hij noemt. De stelling dat opwarming boven de 1,5°C leidt tot 'ingrijpende, mogelijk onomkeerbare gevolgen voor mens en natuur' baseer ik niet, zoals Bergkamp suggereert, op het Parijse klimaatakkoord, maar op de klimaatwetenschap (zie IPCC AR6 WGII, onderdeel B).

Ik verwijs naar het Parijse klimaatakkoord ter onderbouwing van de normatieve consensus over de temperatuurdoelstelling ("ruim onder de 2°C, met 1,5°C als streefdoel"). Sinds Parijs is deze doelstelling herhaaldelijk bevestigd tijdens de jaarlijkse klimaattoppen. De suggestie van Bergkamp dat duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding conflicteren met de temperatuurdoelstelling is onwaar, in het klimaatakkoord wordt juist meermaals benadrukt dat deze doelen inherent verbonden zijn.

Bergkamp blijft zich verzetten tegen de aanduiding van klimaatverandering als 'gevaarlijk'. Maar als iets pas gevaarlijk is wanneer daar wetenschappelijk bewijs voor bestaat, dan is letterlijk niets gevaarlijk. Er *bestaat* namelijk geen natuurwetenschappelijke methode om vast te stellen of iets 'gevaarlijk' genoemd mag worden, want dat is geen empirische maar een normatieve kwestie. Als bosbranden en overstromingen 'gevaarlijk' mogen heten, dan klimaatverandering ook.

En zo gaat het heen en weer. Ik verwijt Clintel en BEG dat ze desinformatie verspreiden, Bergkamp beticht mij van desinformatie. Ik kan me voorstellen dat velen na het lezen van

onze stukken niet meer weten wat waar is. En precies dát is waar ik me zorgen over maak. Het is niet makkelijk om desinformatie te ontkrachten en tegelijkertijd het overzicht te bewaren.

Clintel zegt op te komen voor een accurate weergave van de klimaatwetenschap, en BEG voor de belangen van burgers en het midden- en kleinbedrijf. Dat zijn legitieme belangen. Er is echter reden om te twijfelen aan de “goede trouw” waar Bergkamp zich op beroept. Ik heb mijn zorgen geuit over wat de gevolgen zijn van de betrokkenheid van deze partijen voor het partijdebat. Of het voegingsverzoek van Clintel en BEG toewijsbaar is, dat is aan de rechters van het Hof Den Haag.